

Ny hantering av salmonella i nötköttsproduktionen 2023

Bakgrund

Sverige har ett mycket gott läge avseende förekomsten av salmonella i animalieproduktionen. Detta bygger sedan många år på övervakning och bekämpning. Salmonella hos djur är en reglerad sjukdom och omfattas av zoonoslagen. Det övergripande syftet med övervakningen av salmonella är att svenska animaliska livsmedel ska vara fria från salmonella samt att vi ska kunna behålla de särskilda salmonellagarantier som vi haft sedan EU-inträdet. Hanteringen av salmonella på gårdar med nötkreatur behöver dock kostnadseffektiviseras.

Myndigheterna redovisade 2022 ett regeringsuppdrag med ett första förslag på hur detta kan göras. Exakt hur den nya hanteringen av salmonella i primärproduktionen kommer att bli är ännu under utveckling vilket medför många frågeställningar. Gård & Djurhälsans veterinärer har en god kännedom om produktionsformen och ett stort nätverk inom näringen som är av betydelse vid utformning av en ny hantering av salmonella i nötköttsproduktionen.

Resultat

Under 2023 har vi inom projektet arbetat med att ta fram nya och även anpassa befintliga rådgivningsverktyg. Vi har också tagit fram informationsmaterial och arbetsmodeller till målgruppen nötköttsproducenter.

Information har spridits på djurägarträffar och träffar för inköbspersonal på slakteri samtidigt som informationen på Gård & Djurhälsans hemsida har uppdaterats.

En sakfråga som påverkar nötköttsproduktionen är 150/5-regeln som innebär att en djurägare som idag köper in fler än 150 djur från fler än fem besättningar inte får någon ersättning vid eventuell spärr för salmonella. Under året har SVA tagit fram statistik över djurförflyttningar under 2022 som ett underlag för hur många besättningar som berörs av 150/5-regeln. Resultaten visar bl.a. att 244 anläggningar, under år 2022, köpte in fler än 150 djur från fler än fem besättningar och därmed står utanför statlig ersättning vid eventuell salmonellaspärr. Den största av de 244 anläggningarna köpte in 2 479 nötkreatur under 2022 medan medianen för antalet

inköpta djur var 285. Dessutom visar rapporten att dessa 244 anläggningar motsvarar 3 % av de anläggningar som köpte in djur och att 38 % av de inköpta djuren går till dessa 244 anläggningar. 61 % av dessa 244 anläggningar sålde dessutom djur vidare (utöver slakt).

Diskussion

I SVAs statistikrapport om djurförflyttningar 2022 framkom att 244 anläggningar köpte in fler än 150 djur från fler än fem besättningar och därmed inte får någon statlig ersättning vid eventuell salmonellaspärr. I förstudien framgår en målbild om att förebyggande arbete ska premieras. Ny fakta som framkom i rapporten är att djur har sålts vidare från 61 % av de anläggningar som betraktas som risktagande. När djur sålts vidare från dessa 244 anläggningar är de hos köparen att betrakta som endast en anläggning och har i praktiken samma riskklass för smittintroduktion som en besättning som inte köpt in några djur. Säljande besättningsars handelsmönster behöver beaktas vid riskvärderingar i den nya hanteringen av salmonella och fortsatt arbete med att förändra 150/5-regeln behöver gå i takt med övrigt förändringsarbete.

Vid våra kontakter med djurägare och branschfolk är det tydligt att olika landsdelar, djurslag, branscher och delar i livskedjan har olika kunskapsnivå, farhågor och frågeställningar. Detta medför att det är viktigt att prata med och lyssna på flera representanter från olika inriktning och olika delar av landet för att fånga upp vilka frågor som finns och vilka behov av kommunikation som finns. En stor del av frågorna är kopplade till vem som kommer att bära kostnaderna för bekämpning och hur det förebyggande arbetet kommer att premieras. Sammanfattningsvis kan konstateras att kommunikation och delaktighet är viktiga komponenter i det långsiktiga arbete samtidigt som hantering av och kommunikation kring salmonella är en stor utmaning för köttbranschen. En ny hantering av salmonella får inte riskera att påverka konsumentförtroendet.